

ที่ ศธ ๐๓๐๒/ ๓๒๓๑

กระทรวงศึกษาธิการ

กทม. ๑๐๓๐๐

๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๖

เรื่อง รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง การศึกษาเพื่อแก้ปัญหาความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำ กรณีศึกษา สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี และสาธารณรัฐเกาหลี ของคณะกรรมการการแก้ปัญหาความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำ วุฒิสภา

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๕๐๗/๑๗๗๕๐ ลงวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๖

สิ่งที่ส่งมาด้วย สรุปผลการพิจารณาและผลการดำเนินการรายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง การศึกษาเพื่อแก้ปัญหาความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำ กรณีศึกษาสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี และสาธารณรัฐเกาหลี ของคณะกรรมการการแก้ปัญหาความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำ วุฒิสภา

ด้วยกระทรวงศึกษาธิการ ขอเสนอเรื่อง รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง การศึกษาเพื่อแก้ปัญหาความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำ กรณีศึกษาสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี และสาธารณรัฐเกาหลี ของคณะกรรมการการแก้ปัญหาความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำ วุฒิสภา มาเพื่อคณะรัฐมนตรีทราบ โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีได้ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๑๓)

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๑๓) เรื่องที่คณะรัฐมนตรีมีมติให้เสนอคณะรัฐมนตรี

๒. ความเร่งด่วนของเรื่อง

ไม่มี

๓. สำคัญและข้อเท็จจริง

๓.๑ เรื่องเดิม

รองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) สั่งและปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรี มีคำสั่งให้กระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานหลักรับรายงานพร้อมทั้งข้อเสนอแนะของคณะกรรมการฯ ไปพิจารณาร่วมกับกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม กระทรวงมหาดไทย กรุงเทพมหานคร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาศึกษาแนวทางและความเหมาะสมของรายงาน พร้อมทั้งข้อเสนอแนะดังกล่าว และสรุปผลการพิจารณาหรือผลการดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวในภาพรวม แล้วส่งให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

๓.๒ ผลการดำเนินการ

๑) กระทรวงศึกษาธิการ และหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายพิจารณาแล้ว โดยผลสรุปในภาพรวมเห็นชอบในหลักการตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการฯ ในรายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง การศึกษาเพื่อแก้ปัญหาความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำ กรณีศึกษาสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

และสาธารณรัฐเกาหลี ของคณะกรรมการการศึกษาแก้ปัญหาความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำ วุฒิสภา โดยสาระสำคัญของรายงานมีแนวคิดที่ให้ความสำคัญในประเด็นของการศึกษาเพื่อสร้างพลเมือง (Civic Education) ที่มีคุณภาพ มุ่งเน้นให้มีอิสระทางความคิดตามแนวทางของประชาธิปไตย เพื่อให้มีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อสังคมอันจะนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และประเทศ ข้อค้นพบดังกล่าวเป็นประโยชน์ในการกำหนดเป็นนโยบายให้หน่วยงานต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างพลเมือง และเตรียมความพร้อมตั้งแต่แรกเกิด สร้างความพร้อมในการรับรู้ ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ และศึกษาค้นคว้าเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่กระบวนการศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

๒) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีข้อสังเกตเกี่ยวกับแนวทางการวิจัยและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติที่เป็นประโยชน์ ดังนี้

(๑) การผลิตบัณฑิตที่มีความเป็นพลเมืองคุณภาพ โดยพระราชบัญญัติ การอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๒๖ กำหนดให้สถาบันอุดมศึกษามีหน้าที่และอำนาจในการจัดการศึกษา เพื่อสนองต่อความจำเป็นและความต้องการของประเทศในด้านต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้เกิดการพัฒนากำลังคน ของประเทศ และการจัดการศึกษาตลอดชีวิต เพื่อให้ประเทศไทยพัฒนาไปสู่ประเทศที่มีความก้าวหน้า ทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และมีพลเมืองที่มีคุณภาพ ดังนั้น สถาบันอุดมศึกษาสามารถจัดการเรียนการสอน เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความเป็นพลเมืองคุณภาพ ผ่านการพัฒนาและบูรณาการหลักสูตรการเรียนการสอน เพื่อให้ได้ มาตรฐานและสอดคล้องตามหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่กำหนดให้ สถาบันอุดมศึกษานำไปใช้เป็นหลักในการจัดการศึกษาและพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ และ เป็นไปตามมาตรฐานขั้นต่ำที่กระทรวงกำหนด โดยคำนึงถึงความเป็นอิสระ และความเป็นเลิศทางวิชาการ ของสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งสถาบันอุดมศึกษาจะต้องจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐาน การอุดมศึกษาต่าง ๆ ที่มีผลบังคับใช้ในปัจจุบัน เช่น ประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอนุปริญญา พ.ศ. ๒๕๖๕ และประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๖๕ ได้กำหนดเจตนารมณ์ของหมวดวิชาศึกษาทั่วไป (General Education) เพื่อเสริมสร้างความเป็นมนุษย์ให้พร้อมสำหรับโลกในปัจจุบันและอนาคต เพื่อให้เป็นบุคคล ผู้ใฝ่รู้และมีทักษะที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ ๒๑ อย่างครบถ้วน เป็นผู้ตระหนักรู้ถึงการบูรณาการศาสตร์ต่าง ๆ ในการพัฒนาหรือแก้ปัญหา เป็นผู้ที่สามารถสร้างโอกาสและคุณค่าให้ตนเองและสังคม รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง ของสังคมและของโลก เป็นบุคคลที่ดำรงตนเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง มีจริยธรรมและยึดมั่นในสิ่งที่ถูกต้อง รู้คุณค่า และรักษาชาติกำเนิด ร่วมมือรวมพลังเพื่อสร้างสรรค์และพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืน และเป็นพลเมืองที่มีคุณค่า ของสังคม

(๒) การจัดทำหลักสูตรซึ่งกระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการ จัดทำหลักสูตรควรดำเนินการปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับแนวทางการศึกษาเพื่อสร้างพลเมือง (Civic Education) โดยดำเนินการวิเคราะห์และเชื่อมโยงหลักสูตรที่มีอยู่คือ (๑) วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๑ (๒) วิชาหน้าที่พลเมือง ตามหลักสูตรแกนกลางฯ (๓) หลักสูตรโตไปไม่โกง และ (๔) หลักสูตรด้านทุจริตศึกษา การจัดทำแนวทางในการนำไปสู่การจัดการเรียนรู้ การพัฒนาและปรับเปลี่ยนเนื้อหาหลักสูตรการเรียนการสอนให้ตอบโจทย์กับโลกยุคปัจจุบันมากขึ้น โดยส่งเสริม ให้มีวิชาเพิ่มทักษะชีวิต เพื่อรองรับกับตลาดแรงงาน รวมทั้งออกแบบบูรณาการกิจกรรมการศึกษาเพื่อสร้างพลเมือง (Civic Education) สำหรับผู้เรียนในระบบและการศึกษานอกระบบ เพื่อไม่ให้เป็นการละทิ้งของสถานศึกษา ครูผู้สอน และผู้เรียน

(๓) การศึกษาฟรี มีคุณภาพถ้วนหน้าสำหรับเด็กทุกคน เห็นควรมีเนื้อหาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่นเดียวกับสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีและสาธารณรัฐเกาหลี รวมทั้งข้อมูลการอุดหนุนงบประมาณ (Subsidize) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีและสาธารณรัฐเกาหลี ว่าช่วยลดความเหลื่อมล้ำได้อย่างไรบ้าง เช่น การอุดหนุนโรงเรียนแต่ละลักษณะของสาธารณรัฐเยอรมนีในอัตราที่แตกต่างกันตามบริบทการจัดการศึกษาของโรงเรียนนั้น และสาธารณรัฐเกาหลีมีระบบบัญชีโรงเรียนซึ่งให้สิทธิโรงเรียนในการกำหนดกรอบงบประมาณของตนเองและสามารถสร้างหลักประกันด้านรายได้ของตนเอง รวมทั้งการจัดทำงบประมาณที่เหมาะสมกับลักษณะเฉพาะของโรงเรียน เป็นต้น

(๔) การจัดการศึกษาบนหลักแห่งการกระทำที่ทัดเทียมกัน (Equalization System) หรือเสมอภาคกัน เห็นควรมีเนื้อหาเพิ่มเติม อาทิ การปรับวิธีการจัดสรรงบประมาณของโรงเรียนเพื่อให้มีงบประมาณเพียงพอในการจัดการศึกษา โดยอาจให้มีมาตรฐานขั้นต่ำด้านทรัพยากรทางการศึกษาที่ทุกโรงเรียนพึงบรรลุ พร้อมทั้งจัดสรรทรัพยากรที่จำเป็นเพื่อทำให้เกิดมาตรฐานด้านทรัพยากรระหว่างโรงเรียนชนบทกับโรงเรียนในเมืองที่ใกล้เคียงกัน โดยคำนวณตามมาตรฐาน FSQL (Fundamental School Quality Level) และเพิ่มอำนาจการตัดสินใจโดยจัดสรรงบประมาณจากส่วนกลางแบบไม่กำหนดวัตถุประสงค์ เป็นต้น การส่งเสริมให้บุคลากรระดับผู้บริหารทุกคนต้องผ่านการอบรมเรื่องการจัดการโรงเรียนในพื้นที่ห่างไกล ส่วนครูทุกคนต้องผ่านการฝึกสอนเด็กหลากหลายรูปแบบรวมถึงเด็กที่มีความบกพร่องและกลุ่มเด็กชาติพันธุ์ โรงเรียนต้องมีสภาพแวดล้อมเหมาะสมกับการเรียนรู้ มีโครงสร้างพื้นฐานที่นักเรียนทุกคนเข้าถึงได้ และมีเครื่องมือ อุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการเรียนการสอนระดับพื้นฐาน

(๕) การจัดการศึกษาควรคำนึงถึงการแก้ปัญหาความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำที่มีอยู่ในระดับภูมิภาคหรือท้องถิ่นเป็นสำคัญ โดยการปรับโครงสร้างหลักสูตรและเวลาเรียนที่เอื้อให้เปิดรายวิชาเพิ่มเติม หรือใช้หลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นได้

(๖) การพัฒนาการเรียนการสอน เสริมด้วยเทคโนโลยีที่เหมาะสมแก่สภาพพื้นที่ของผู้เรียน อาจกำหนดแนวทางร่วมกับชุมชน และท้องถิ่นในการรักษาไว้ซึ่งโรงเรียนขนาดเล็กในชุมชน หรืออาจถ่ายโอนโรงเรียนขนาดเล็กไปให้อยู่ในการกำกับดูแลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อพัฒนาสถานศึกษานั้นต่อไป

๔. มติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง

มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๖๒ เห็นชอบแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินการตามข้อเสนอแนะขององค์กรอิสระและแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับญัตติ รายงาน และข้อสังเกตของคณะกรรมการการของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา ตามที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเสนอ

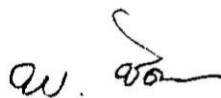
๕. ข้อเสนอของส่วนราชการ

กระทรวงศึกษาธิการขอเสนอผลการพิจารณารายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง การศึกษา เพื่อแก้ปัญหาความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำ กรณีศึกษาสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี และสาธารณรัฐเกาหลี ของคณะกรรมการการแก้ปัญหาความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำ วุฒิสภา มาเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรี ทราบต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณานำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

พลตำรวจเอก

(เพิ่มพูน ชิดชอบ)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

สำนักนโยบายและแผนการศึกษา

โทรศัพท์ ๐ ๒๖๖๘ ๗๑๒๓ ต่อ ๒๔๑๕

โทรสาร ๐ ๒๒๔๓ ๗๔๑๗

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ E-mail efe.oec@gmail.com